

MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
Bogdan Zdrojewski

Warszawa, 14 października 2009 r.

DP/1812 /09

Według rozdzielnika

Stosownie do postanowień uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221 z późn. zm.) uprzejmie przesyłam **projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe**, z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag w terminie do 2 listopada 2009 r.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że brak odpowiedzi w powyższym terminie pozwoli sobie uznać za akceptację projektu.

W przypadku zgłoszenia uwag uprzejmie proszę o przekazanie ich również w formie elektronicznej na adres pkwiatkowska@mkidn.gov.pl

Z poważaniem

Rozdzielnik:

1. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
2. Minister - Członek Rady Ministrów, Przewodniczący Stałego Komitetu Rady Ministrów
3. Minister Edukacji Narodowej
4. Minister Finansów
5. Minister Gospodarki
6. Minister Infrastruktury
7. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
8. Minister Obrony Narodowej
9. Minister Pracy i Polityki Społecznej
10. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
11. Minister Rozwoju Regionalnego
12. Minister Skarbu Państwa
13. Minister Sportu i Turystyki
14. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
15. Minister Spraw Zagranicznych
16. Minister Sprawiedliwości
17. Minister Środowiska
18. Minister Zdrowia
19. Prezes Rządowego Centrum Legislacji
20. Sekretarz Komitetu Integracji Europejskiej
21. Prezes Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa
22. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych
23. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
24. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych

USTAWA
z dnia 2009 r.
o zmianie ustawy - Prawo prasowe

Art. 1

W ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Organy państwowe zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej stwarzają prasie warunki niezbędne do wykonywania jej funkcji i zadań, w tym również umożliwiające działalność redakcjom dzienników i czasopism zróżnicowanych pod względem programu, zakresu tematycznego i prezentowanych postaw.”;

2) w art. 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przedsiębiorcy, stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe w zakresie, w jakim nie są zobowiązane do udostępnienia informacji publicznej, są obowiązane do udzielenia prasie informacji o swojej działalności, o ile na podstawie odrębnych przepisów informacja nie jest objęta tajemnicą lub nie narusza prawa do prywatności.”;

3) w art. 6 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zadaniem prasy jest stwarzanie warunków do swobodnego kształtowania się opinii publicznej, w szczególności przez rzetelne informowanie, formułowanie ocen, zapewnianie jawności życia publicznego oraz umożliwianie wyrażania poglądów i stanowisk.”;

4) w art. 7:

a) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) prasa oznacza publikacje periodyczne, które nie tworzą zamkniętej, jednorodnej całości, ukazujące się nie rzadziej niż raz do roku, opatrzone stałym tytułem albo nazwą, numerem bieżącym i datą, a w szczególności: dzienniki, czasopisma, serwisy

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 187, z 1990 r. Nr 29, poz. 173, z 1991 r. Nr 100, poz. 442, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 90, poz. 999, z 2001 r. Nr 112, poz. 1198, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 111, poz. 1181, z 2005 r. Nr 39, poz. 377 oraz z 2007 r. Nr 89, poz. 590.

agencyjne, biuletyny, programy radiowe i telewizyjne; prasą są także wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego środki masowego przekazywania, o ile upowszechniają publikacje periodyczne za pomocą druku, wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania,”

b) w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) dziennikarzem jest osoba zajmująca się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych, na rzecz i z upoważnienia redakcji, w szczególności pozostająca z redakcją w stosunku pracy,”

c) w ust. 2 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) redakcją jest jednostka, w której organizowany jest proces przygotowywania materiałów do publikacji w prasie, w tym zbieranie, ocenianie i opracowywanie materiałów.”

d) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Za prasę nie uważa się przekazów niepodlegających procesom przygotowywania redakcyjnego w rozumieniu ust. 2 pkt 8, w szczególności: blogów, korespondencji elektronicznej, serwisów społecznościowych służących do wymiany treści tworzonej przez użytkowników, przekazów prywatnych użytkowników w celu udostępnienia lub wymiany informacji w ramach wspólnoty zainteresowań, stron internetowych prywatnych użytkowników.”;

5) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 9. Przepisów niniejszej ustawy nie stosuje się do:

„1) Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" oraz innych urzędowych organów publikacyjnych,

2) Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej,

3) Monitora Sądowego i Gospodarczego,

4) Dziennika Sejmu i własnych sprawozdań z działalności Sejmu i Senatu,

5) Biuletynu Informacji Publicznej,

6) orzecznictwa sądów oraz innych urzędowych publikacji o tym charakterze,

7) wydawnictw prasowych obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i organizacji międzyresortowych, które na podstawie ustaw, umów i zwyczajów międzynarodowych korzystają z prawa prowadzenia działalności wydawniczej.”;

6) w art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zadaniem dziennikarza jest służba społeczeństwu. Dziennikarz ma obowiązek działania zgodnie z etyką zawodową i zasadami współżycia społecznego, w granicach określonych przepisami obowiązującego prawa.”;

7) w art. 11 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa organizację i zadania rzeczników prasowych w urzędach organów administracji rządowej, kierując się charakterem pracy wykonywanej przez rzeczników i potrzebą zapewnienia odpowiedniego poziomu wykonywania przez nich zadań.”;

8) w art. 12 ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zachować szczególną staranność i rzetelność przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych, zwłaszcza sprawdzić zgodność z prawdą uzyskanych wiadomości lub dokładnie sprecyzować ich źródło.”;

9) w art. 14:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dziennikarz nie może odmówić osobie udzielającej informacji autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi, o ile nie była ona uprzednio publikowana. Osoba ta jest zobowiązana do niezwłocznego przekazania treści wypowiedzi w formie autoryzowanej:

1) w odniesieniu do dzienników nie później niż w ciągu 6 godzin,

2) w odniesieniu do czasopism nie później niż w ciągu 3 dni.”;

b) po ust 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Terminy o których mowa w ust. 2, nie mają zastosowania, jeżeli strony umowy się inaczej.”;

c) po ust. 6 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Nie spełnia wymogów autoryzacji przekazanie nowej treści wypowiedzi lub zaproponowanie nowych pytań i przekazanie nowych odpowiedzi.”;

d) po ust. 7 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. W przypadku nie dokonania autoryzacji w terminach określonych w ust. 2, uznaje się, że wypowiedź uzyskała zgodę na publikację.”;

10) w art. 15:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Autorowi materiału prasowego przysługuje prawo zachowania w tajemnicy danych pozwalających na jego identyfikację.”;

b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Za treść publikowanych materiałów prasowych, w tym listów do redakcji, których autorstwo lub źródło zawartych w nich informacji pozostaje w tajemnicy, odpowiada redaktor naczelny na zasadach określonych w art. 25 ust. 4.”;

11) w art. 16 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Dziennikarz jest zwolniony od zachowania tajemnicy zawodowej, o której mowa w art. 15 ust. 2, w razie gdy informacja, materiał prasowy, list do redakcji lub inny

materiał o tym charakterze dotyczy przestępstwa określonego w art. 240 § 1 Kodeksu karnego albo autor lub osoba przekazująca taki materiał wyłącznie do wiadomości dziennikarza wyrazi zgodę na ujawnienie jej nazwiska lub tego materiału.”;

12) uchyla się Rozdział 3;

13) w art. 20:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wydawanie dziennika lub czasopisma wymaga rejestracji w sądzie okręgowym właściwym miejscowo dla siedziby wydawcy, zwanym dalej "organem rejestracyjnym", z zastrzeżeniem ust. 1a. Do postępowania w tych sprawach stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Wydawanie dziennika lub czasopisma w formie elektronicznej może być rejestrowane na zasadach określonych w ust. 1.”;

14) uchyla się art. 22;

15) art. 23a otrzymuje brzmienie:

„Art. 23a. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób prowadzenia rejestru dzienników i czasopism, uwzględniając konieczność zapewnienia kompletności i przejrzystości danych zawartych w rejestrze.”;

16) art. 24 otrzymuje brzmienie:

„Art. 24. Przepisy dotyczące rejestracji działalności prasowej nie mają zastosowania do działalności antenowej nadawców radiowych i telewizyjnych oraz do działalności Polskiej Agencji Prasowej, których działalność regulują odrębne przepisy.”;

17) w art. 25:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Redaktorem naczelnym dziennika lub czasopisma może być osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych i nie jest pozbawiona praw publicznych.”,

b) uchyla się ust. 3;

18) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. 1. Na każdym egzemplarzu druków periodycznych oraz innych podobnych druków prasowych należy w widocznym i zwyczajowo przyjętym miejscu podać:

1) nazwę i adres wydawcy lub innego właściwego organu,

- 2) adres redakcji oraz imię i nazwisko redaktora naczelnego,
- 3) miejsce i datę wydania,
- 4) nazwę zakładu wykonującego dany druk prasowy,
- 5) (skreślony),
- 6) Międzynarodowy Znormalizowany Numer Wydawnictw Ciągłych,
- 7) bieżącą numerację.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do prasy ukazującej się w formie elektronicznej, jeżeli dany tytuł prasowy został zarejestrowany, serwisów agencyjnych oraz audycji radiowych i telewizyjnych.”;

19) art. 31 otrzymuje brzmienie:

„Art. 31. Na wniosek zainteresowanej osoby fizycznej, prawnej lub innej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej redaktor naczelny właściwego dziennika lub czasopisma jest obowiązany opublikować bezpłatnie rzeczowe i odnoszące się do faktów sprostowanie wiadomości nieprawdziwej lub nieścisłej.”;

20) w art. 32:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sprostowanie należy opublikować w:

- 1) dzienniku – w ciągu 7 dni od dnia otrzymania sprostowania,
- 2) czasopiśmie – w najbliższym lub jednym z dwóch następujących po nim przygotowywanych do druków numerów,
- 3) innym niż dziennik przekazuje za pomocą dźwięku oraz dźwięku i obrazu - w najbliższym analogicznym przekazie, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od dnia otrzymania sprostowania.”,

b) uchyla się ust. 2,

c) ust. 3 – 7 otrzymują brzmienie:

„3. Sprostowanie należy dodatkowo opublikować w odpowiednim dzienniku, w ciągu miesiąca, na wniosek zainteresowanej osoby, na koszt wydawcy, gdy możliwy termin opublikowania sprostowania przekracza 6 miesięcy.

4. Terminy, o których mowa w ust. 1 i 3, nie mają zastosowania, jeżeli strony na piśmie umówiły się inaczej.

5. Sprostowanie w drukach periodycznych powinno być opublikowane lub przynajmniej zasygnalizowane w tym samym dziale, czcionką standardową dla danego tytułu, umieszczone pod widocznym tytułem „Sprostowanie”. W pozostałych publikacjach powinno być nadane w zbliżonym czasie i w analogicznej audycji.

6. W tekście nadesłanego sprostowania nie wolno bez zgody wnioskodawcy dokonać skrótów ani innych zmian, które by osłabiały jego znaczenie lub zniekształcały intencję autora sprostowania; tekst sprostowania nie może być komentowany w tym samym numerze lub audycji; nie wyklucza to jednak prostej zapowiedzi polemiki lub wyjaśnień.

7. Tekst sprostowania nie może być dłuższy od dwukrotnej objętości fragmentu materiału prasowego, którego dotyczy.”;

d) uchyla się ust. 8;

21) Art. 33 otrzymuje brzmienie:

„1. Redaktor naczelny odmówi opublikowania sprostowania, jeżeli:

- 1) sprostowanie nie odpowiada wymaganiom określonym w art. 31,
- 2) sprostowanie zawiera treść karalną lub narusza dobra osobiste osób trzecich,
- 3) treść lub forma sprostowania nie jest zgodna z zasadami współżycia społecznego,
- 4) sprostowanie podważa fakty stwierdzone prawomocnym orzeczeniem.

2. Redaktor naczelny może odmówić opublikowania sprostowania, jeżeli:

- 1) sprostowanie nie dotyczy treści zawartych w materiale prasowym,
- 2) sprostowanie jest wystosowane przez osobę, której nie dotyczą fakty przytoczone w prostowanym materiale, chyba że sprostowania, po śmierci osoby bezpośrednio zainteresowanej, dokonuje osoba zainteresowana w związku ze stosunkiem służbowym, wspólną pracą lub działalnością albo w związku z więzami pokrewieństwa lub powinowactwa,
- 3) sprostowanie odnosi się do wiadomości poprzednio sprostowanej,
- 4) sprostowanie zostało nadesłane po upływie miesiąca od dnia opublikowania materiału prasowego, chyba że zainteresowana osoba nie mogła zapoznać się wcześniej z treścią publikacji, nie później jednak niż w ciągu 3 miesięcy od dnia opublikowania materiału prasowego,
- 5) sprostowanie nie jest zgodne z wymogiem określonym w art. 32 ust. 7 lub nie zostało podpisane w sposób umożliwiający redakcji identyfikację autora.

3. Odmawiając opublikowania sprostowania redaktor naczelny jest obowiązany przekazać niezwłocznie wnioskodawcy pisemne zawiadomienie o odmowie i jej przyczynach. Jeżeli odmowa nastąpiła z przyczyn wymienionych w ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1-3, należy wskazać fragmenty, które nie nadają się do publikacji; do poprawionego w ten sposób sprostowania termin określony w ust. 2 pkt 4 biegnie na nowo od dnia doręczenia zawiadomienia o odmowie i jej przyczynach. Redaktor naczelny nie może odmówić zamieszczenia sprostowania, jeżeli zastosowano się do jego wskazań.

4. Jeżeli zasadne sprostowanie nadesłane przez osobę zainteresowaną nie może być opublikowane z przyczyn określonych w ust. 1 i 2, redaktor naczelny, za zgodą tej osoby, może zamieścić własne wyjaśnienie czyniące zadość funkcji sprostowania.

5. Sprostowanie może być podpisane pseudonimem, gdy podstawą sprostowania jest zagrożenie dobra związanego z pseudonimem; nazwisko podaje się wtedy tylko do wiadomości redakcji.”;

22) w art. 39 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoba zainteresowana może dochodzić roszczenia o opublikowanie sprostowania, jeżeli redaktor naczelny odmówił opublikowania sprostowania albo jest ono niewystarczające bądź nie ukazało się w terminie określonym w art. 32 ust. 1-4.”;

23) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„Art. 41. Publikowanie zgodnych z prawdą i rzetelnych sprawozdań z jawnych posiedzeń Sejmu i Senatu oraz organów jednostek samorządu terytorialnego, a także publikowanie rzetelnych, zgodnych z zasadami współżycia społecznego ujemnych ocen dzieł naukowych lub artystycznych albo innej działalności twórczej, zawodowej lub publicznej służy realizacji zadań określonych w art. 1 i pozostaje pod ochroną prawa; przepis ten stosuje się odpowiednio do satyry i karykatury.”;

24) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. Kto wydaje dziennik lub czasopismo z naruszeniem art. 20
- podlega grzywnie.”;

25) art. 46 otrzymuje brzmienie:

„1. Kto wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy uchyla się od opublikowania sprostowania, o którym mowa w art. 31, albo publikuje takie sprostowanie wbrew warunkom określonym w ustawie

- podlega grzywnie.

2. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.”;

26) art. 47 – 49 otrzymują brzmienie:

„Art. 47. Kto wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 34 i 35 uchyla się od opublikowania komunikatu urzędowego, ogłoszenia sądu lub innego organu państwowego, jak również listu gończego

- podlega grzywnie.

Art. 48. Kto rozpowszechnia materiał prasowy objęty przepadkiem lub prasę zabezpieczoną jako dowód rzeczowy

- podlega grzywnie.

Art. 49. Kto narusza przepisy art. 3, art. 11 ust. 2, art. 14, art. 15 ust. 2 i art. 27

- podlega grzywnie.”;

27) uchyla się art. 49a;

28) art. 52 otrzymuje brzmienie:

„Art. 52. Roszczenia o opublikowanie sprostowania, o których mowa w art. 39, podlegają rozpoznaniu przez sąd.”;

29) w art. 53:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sprawy o przestępstwa określone w art. 43 i 44 podlegają rozpoznaniu przez sąd okręgowy, a określone w art. 45-49 oraz o przestępstwa popełnione w prasie - przez sąd rejonowy.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, może wyznaczyć sądy rejonowe właściwe do rozpoznawania spraw o przestępstwa, o których mowa w art. 45-49, oraz o przestępstwa popełnione w prasie - na obszarze właściwości danego sądu okręgowego, uwzględniając możliwości techniczne i organizacyjne sądów okręgowych oraz konieczność zapewnienia sprawnego i kompleksowego rozpoznania spraw.”;

30) w art. 58:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Postępowanie w sprawach wynikających z niniejszej ustawy, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy i do tego czasu nie zakończone, toczy się do zakończenia w danej instancji według przepisów dotychczasowych.”,

b) uchyla się ust. 2;

31) uchyla się art. 59.

Art. 2

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia.

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym

DYREKTOR
Departamentu Prawnego

Dominik Skoczek

Uzasadnienie

Przedmiotowy projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 26 stycznia 1984r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.) ma na celu znowelizowanie przepisów, które utrudniają funkcjonowanie działalności prasowej oraz dostosowanie przepisów ustawy zarówno do zmian ustrojowych, jak i warunków oraz wyzwań technologicznych, z którymi obecnie mają do czynienia media. Zagadnienia będące przedmiotem projektu nowelizacji ustawy – Prawo prasowe mają na celu zagwarantowanie prasie prawa do swobodnego oraz nieskrępowanego wypełniania swoich podstawowych funkcji. Zasadniczym celem nowelizacji było stworzenie gwarancji dla wolnej prasy i przeciwdziałanie czynnikom jej zagrażającym. Projekt ustawy zmierza do zapewnienia swobody działalności prasowej. Nie tworzy się w nim żadnych dodatkowych zezwoleń na wydawanie prasy. W trosce o rzetelność przekazu doprecyzowano kwestie związane z prawami i obowiązkami dziennikarzy, prawami autora materiału prasowego oraz zrezygnowano z instytucji odpowiedzialności, pozostawiając jedynie prawo do sprostowania. Projekt nowelizacji ustawy wprowadza regulacje, które chronią obywateli przed nadużyciami ze strony mediów. Projekt ten gwarantuje pluralizm prasy, natomiast w zamian oczekuje od dziennikarzy odpowiedzialności za słowo. Jak słusznie zauważa J. Sobczak *„wolność prasy została sformułowana i istnieje w interesie obywatela, a dziennikarz jest tylko depozytariuszem tej wolności”*².

Jednym z nadrzędnych założeń przedmiotowej nowelizacji było usunięcie z dotychczas obowiązującej ustawy terminów i instytucji, które stanowią relikty minionego ustroju. Dekomunizacji poddano art. 2 i art. 9, w których zastąpiono „Polskę Rzeczpospolitą Ludową” „Rzeczpospolitą Polską”. Ponadto rozszerzono treść art. 9 ustawy, dostosowując go do obecnie obowiązujących warunków. W art. 20 i art. 53 zastąpiono nieistniejące już sądy wojewódzkie, sądami okręgowymi. Z art. 41 wykreślono nieistniejące rady narodowe, natomiast dodano Senat oraz organy jednostek samorządu terytorialnego. Uporządkowanie ustawy pod względem instytucjonalno-prawnym dostosuje ją do obecnie obowiązujących warunków.

Nowelizując ustawę uzasadnione było wykreślenie z niej przepisów regulujących działalność Rady Prasowej. Instytucja Rady Prasowej do tej pory nie została powołana przez

² J.Sobczak, *Prawo prasowe – komentarz*, Warszawa 2008, s. 735.

żadnego z Prezesów Rady Ministrów. Biorąc pod uwagę fakt, że może ona pełnić jedynie funkcję opiniodawczą, jej pozycja ustrojowa jest o wiele słabsza od funkcji, jakie obecnie pełni np. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, która jest organem niezależnym od władzy wykonawczej, mającym umocowanie w Konstytucji. Należy również zauważyć, że do kompetencji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji należy ochrona „wolności prasy i innych środków przekazu”. Natomiast ocena etyczności działań dziennikarzy, w chwili obecnej należy do kompetencji Rady Etyki Mediów.

Zmiany natury porządkowej wymagał również art. 24 ustawy - Prawo prasowe, z uwagi na fakt, iż ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji zastąpiła ustawę z dnia 2 grudnia 1960 r. o Komitecie do Spraw Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja”³, która regulowała działalność antenową Komitetu do spraw Radia i Telewizji.

W ramach wprowadzonych zmian o charakterze porządkowym i redakcyjnym, doprecyzowano treść art. 11 ust. 4 oraz art. 23a. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 11 ust. 4, Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa organizację i zadania rzeczników prasowych w urzędach organów administracji rządowej, kierując się charakterem pracy wykonywanej przez rzeczników i potrzebą zapewnienia odpowiedniego poziomu wykonywania przez nich zadań. Według art. 23a, Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób prowadzenia rejestru dzienników i czasopism, uwzględniając konieczność zapewnienia kompletności i przejrzystości danych zawartych w rejestrze.

W art. 4 ust. 1 projektu nowelizacji ustawy rozszerzono krąg podmiotów zobowiązanych do udzielenia informacji prasie, o ile informacja ta nie jest objęta tajemnicą lub nie narusza prawa do prywatności. W nowym brzmieniu art. 4 ust. 1 przedsiębiorcy, stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe w zakresie, w jakim nie są zobowiązane do udostępnienia informacji publicznej, są obowiązane do udzielenia prasie informacji o swojej działalności, o ile na podstawie odrębnych przepisów informacja nie jest objęta tajemnicą lub nie narusza prawa do prywatności.”

Projekt nowelizacji ustawy – Prawo prasowe wprowadza w art. 6 ust. 1a rozszerzenie w zakresie zadań i obowiązków wynikających z prowadzenia działalności prasowej. Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1a, zadaniem prasy jest stwarzanie warunków do swobodnego kształtowania się opinii publicznej, w szczególności przez rzetelne informowanie, formułowanie ocen, zapewnianie jawności życia publicznego oraz umożliwianie wyrażania

³ Dz. U. Nr 54, poz. 307 z późn. zm.

poglądów i stanowisk. Przepis ten wyznacza kierunek, w jakim ma się realizować nałożony na dziennikarzy postulat dążenia do prawdziwego przedstawiania omawiania zjawisk, o którym mowa w art. 6 ust. 1. Przepis ten jest wyrazem wolności prasy, widząc w niej realizację prawa obywateli do rzetelnej, uczciwej, jasnej i nie wprowadzającej w błąd informacji.

Projekt nowelizacji nie wprowadza zasadniczych zmian w art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo prasowe. Jednakże należy zauważyć, że w ramach dekomunikacji ustawy i dostosowania jej instytucji oraz środków do obecnej rzeczywistości, z definicji prasy usunięto nie istniejące już formy przekazu, takie jak kroniki filmowe czy stałe przekazy teleksowe. Zgodnie zatem z nowo projektowanym art. 7 ust. 2 pkt 1, prasą są *„publikacje periodyczne, które nie tworzą zamkniętej, jednorodnej całości, ukazujące się nie rzadziej niż raz do roku, opatrzone stałym tytułem albo nazwą, numerem bieżącym i datą, a w szczególności: dzienniki, czasopisma, serwisy agencyjne, biuletyny, programy radiowe i telewizyjne; prasą są także wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego środki masowego przekazywania, o ile upowszechniają publikacje periodyczne za pomocą druku, wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania.”*

Należy zauważyć, że odstąpiono w projekcie nowelizacji od uzupełniania definicji prasy o literalne wskazanie publikacji prasowych ukazujących się w formie elektronicznej. Projekt nowelizacji ustawy jednocześnie uwzględnia powszechnie znane stanowisko judykatury oraz doktryny, zgodnie z którym *„czasopisma czy dzienniki przez to, że ukazują się w formie przekazu internetowego nie tracą znamion tytułu prasowego”*⁴. W świetle przepisów prawa prasowego bezsporne jest to, że prasa oznacza *„(...) publikacje periodyczne, które nie tworzą zamkniętej, jednorodnej całości, ukazujące się nie rzadziej niż raz do roku”*⁵. Dalej ustawodawca jednoznacznie stwierdził, że prasą są zarówno dzienniki jak i czasopisma, oraz *„(...) wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego środki masowego przekazywania, (...) upowszechniające publikacje periodyczne za pomocą druku, wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania”*⁶. Zatem uzasadnione było pozostawienie w ustawie – Prawo prasowe, takiej definicji prasy, która uwzględnia publikacje periodyczne ukazujące się w Internecie i nie wprowadza nowych pojęć w tym zakresie, które mogłyby sugerować, iż w okresie przed wejściem w życie nowelizowanej ustawy dzienniki lub czasopisma ukazujące

⁴ J. Sobczak, Ochrona prawna tytułu prasowego, Warszawa 1999r.

⁵ Dz.U. Nr 5, poz. 24.

⁶ Ibidem.

się w formie przekazu internetowego nie były objęte jej postanowieniami. Powyższa definicja prasy nie obejmuje, jak to ma miejsce w obecnie obowiązującej ustawie, zespołów ludzi i poszczególnych osób zajmujących się działalnością dziennikarską z uwagi na fakt, iż nie ma to już w obecnych czasach istotnego znaczenia dla zakresu stosowania ustawy, a wprowadza jedynie niejasności.

W związku z nieustannym rozwojem technicznym środków masowego przekazywania, kwestia publikacji prasowych ukazujących się w Internecie wymagała jednak dalszego doprecyzowania. Zakłada się jednakże, że regulacja ta nie będzie dotyczyć Internetu jako środka przekazu *sensu stricto*, lecz działalności polegającej na rozpowszechnianiu dzienników bądź czasopism z jego wykorzystaniem. Ze względu na szybki rozwój oraz różnorodność form prasy ukazującej się w formie elektronicznej należało wprowadzić do projektu nowelizacji ustawy definicję prasy ujętą od strony negatywnej, która wyłączyłaby spod jej reżimu prawnego wszystkie te formy działalności prasowej, które mogą być przez niektórych uznane za zbliżone do prasy, choć *de facto* nią nie są. W dodanym art. 7 ust. 3 zaproponowano zatem by za prasę nie uważać przekazów niepodlegających procesom przygotowywania redakcyjnego w rozumieniu art. 7 ust. 2 pkt 8 ustawy Prawo prasowe. Za prasę nie uważa się w szczególności: blogów, korespondencji elektronicznej, forów internetowych, serwisów społecznościowych służących do wymiany treści tworzonej przez użytkowników czy stron internetowych prywatnych użytkowników. Wprowadzenie powyższej regulacji ma na celu usunięcie dotychczas występujących w praktyce wątpliwości interpretacyjnych w zakresie zbyt ogólnej definicji prasy. Ujęcie definicji prasy od strony negatywnej jest niezwykle istotne, z tego względu, że blogi czy strony internetowe prywatnych użytkowników pozostaną poza sferą regulacji Prawa prasowego i nie będą się do nich w żaden sposób odnosiły przepisy tej ustawy. Należy jednak pamiętać, że podobnie jak w prasie drukowanej czy internetowej, w różnych postaciach blogów, stron internetowych prywatnych użytkowników czy na forach internetowych może dojść do naruszenia praw osób trzecich. Pomimo, iż do osób naruszających czyjeś dobra osobiste za pomocą tychże przekazów, nie będą miały zastosowania przepisy ustawy – Prawo prasowe, mogą one ponosić odpowiedzialność na gruncie innych ustaw.

W rezultacie należy wskazać, że wydawcy prasy internetowej nie będą ponosili pełnej odpowiedzialności za treści materiałów umieszczanych przez użytkowników portali, forów internetowych czy postów. Proponowana nowelizacja zakłada, że wydawca tytułu prasowego ukazującego się w Internecie będzie odpowiadał tylko za treści przez siebie wygenerowane,

nie ponosząc przy tym odpowiedzialności za materiały umieszczone przez podmioty zewnętrzne. Zatem za treści naruszające dobra osobiste osób trzecich będą odpowiadały bezpośrednio osoby je zamieszczające.

Niezwykle istotną zmianą, która została zaproponowana w projekcie nowelizacji ustawy – Prawo prasowe, jest zmiana art. 10 ust. 1 ustawy. Zgodnie z jego nowym brzmieniem „*Zadaniem dziennikarza jest służba społeczeństwu.*”. Powyższy przepis, zgodnie z zakładanym celem dekomunizacji, usuwa obowiązek służby dziennikarza wobec państwa. Należy przy tym pamiętać, iż nowelizowany przepis ustawy w wersji pierwotnej tworzony był pod rządami innego ustroju prawnego, co często powodowało, że dziennikarz stawał przed wyborem pomiędzy służbą państwu, a służbą społeczeństwu. Dlatego też, by uniknąć podobnych dylematów ograniczono zadania dziennikarzy do służby społeczeństwu. Ponadto, w art. 12 ust. 1 pkt 1 doprecyzowano, że dziennikarz obowiązany jest zachować szczególną staranność i rzetelność przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych, zwłaszcza sprawdzić zgodność z prawdą uzyskanych wiadomości lub dokładnie sprecyzować ich źródło.

W zakresie prawa do autoryzacji, projekt nowelizacji ustawy – Prawo prasowe wprowadza w art. 14 ust. 2 obowiązek niezwłocznego przekazania wypowiedzi po autoryzacji. Projekt wskazuje maksymalny termin na przekazanie treści wypowiedzi w formie autoryzowanej, który jest zróżnicowany i wynosi w przypadku dzienników 6 godzin, natomiast w przypadku czasopism 3 dni. Należy zauważyć, że terminy te nie mają zastosowania w momencie, gdy strony określiły inny termin na przekazanie treści wypowiedzi w formie autoryzowanej. Wprowadzenie stosunkowo krótkich terminów uzasadnione jest tym, że wszelkiego rodzaju działalność dziennikarska oparta jest na szybkości przekazywanych informacji. Zatem wprowadzenie w projekcie ustawy krótkich terminów na przekazanie wypowiedzi w formie autoryzowanej, ma na celu nie dopuszczenie do sytuacji, w której informacja prasowa z upływem czasu straciłaby na znaczeniu. Szczególnie istotna jest szybkość autoryzowania tekstów wypowiedzi w stosunku do publikacji ukazujących się z dnia na dzień (dzienników). Wprowadzone zmiany mają na celu zdyscyplinowanie osób udzielających informacji do szybkiej autoryzacji swoich wypowiedzi, tak aby ich treść nie uległa dezaktualizacji. Należy zauważyć, że powyższa nowelizacja uwzględnia od lat zgłaszany przez dziennikarzy postulat skrócenia tychże terminów.

W projekcie nowelizacji uwzględniono także często zgłaszany przez dziennikarzy postulat braku definicji autoryzacji. Zatem w odniesieniu do samej definicji tej instytucji, zaproponowano jej ujęcie od strony negatywnej. Celem projektowanej definicji autoryzacji

było określenie zdarzeń, w których nie będzie można mówić o autoryzacji wypowiedzi w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo prasowe. Zgodnie z projektowaną ustawą zakłada się po pierwsze, iż autoryzacją nie jest napisanie przez rozmówcę na nowo wypowiedzi w innym kształcie, niż pierwotny. Po drugie, autoryzacją nie jest zmiana treści wypowiedzi na przeciwną. Autoryzacją nie będzie również propozycja wprowadzenia nowych pytań i nowych odpowiedzi. Powyższa regulacja zmierza do zapewnienia prawidłowych relacji między dziennikarzem, a osobą udzielającą informacji czy wywiadu. Należy również zauważyć, że instytucja autoryzacji gwarantuje prawidłowy przebieg procesu komunikowania pomiędzy dziennikarzem, a odbiorcą. Instytucja ta jest również korzystna dla odbiorcy (czytelnika), który uzyskuje pewność, że autor wypowiedzi autoryzowanej utożsamia się z nią i nie będzie próbował się od niej dystansować. Przyznanie się do autorstwa danej wypowiedzi będzie służyło rozwojowi debaty publicznej z tego też względu, że autor wypowiedzi nie będzie podważał prawdziwości oraz wiarygodności twierdzeń, które sam uznał za własne. Wnioskując dalej należy stwierdzić, że nie będzie wnosił sprostowań do wypowiedzi, której sam jest autorem. W zakresie regulacji związanych z instytucją autoryzacji niezbędne okazało się dodanie w projekcie nowelizacji w art. 14 ustępu 8, który będzie rozwiązywał problem nie przekazania tekstu wypowiedzi w formie autoryzowanej jednym z terminów określonych w art. 14 ust. 2. Przyjęto zatem, że nie przekazanie w wyżej wymienionych terminach tekstu wypowiedzi w formie autoryzowanej, oznacza wyrażenie zgody na jego publikację. Wprowadzenie tego przepisu jest niezwykle istotne dla uniknięcia sytuacji, w której dziennikarz mógł w nieskończoność czekać na treść wypowiedzi autoryzowanej. Powyższa sytuacja niejednokrotnie miała miejsce w oparciu o przepisy dotychczas obowiązującej ustawy.

W projekcie nowelizacji ustawy – Prawo prasowe uzasadnione było również rozszerzenie praw autora materiału prasowego, określonych w art. 15 ust. 1. Projektowana regulacja wprowadza rozszerzenie praw autora materiału prasowego o prawo do zachowania w tajemnicy wszelkich danych pozwalających na jego identyfikację. Powyższa zmiana chroni nie tylko prawo do zachowania w tajemnicy swego imienia i nazwiska, ale również innych danych pozwalających na identyfikację autora materiału prasowego. Zasadne było również dodanie do art. 15 ustępu 4, w którym określono odpowiedzialność redaktora naczelnego za treść materiałów prasowych, w tym listów do redakcji, których autorstwo bądź źródło zawartych w nich informacji pozostaje w tajemnicy. W związku z powyższym, zasadne jest by odpowiedzialność ponosił redaktor naczelny. Należy zauważyć, że proponowana regulacja

ma na celu chronić autorów oraz źródło informacji zawartych w listach do redakcji czy innych materiałach prasowych.

Nowelizując ustawę należało wprowadzić korektę redakcyjną w art. 16 ustawy i zastąpić przywołany w nim artykuł 254 k.k., artykułem 240 § 1 k.k. zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.). Przestępstwa, o których mowa w art. 254 kodeksu karnego z 1969 r. w chwili obecnej mają swoje uregulowanie prawne w art. 240 § 1 kodeksu karnego z 1997 r. Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 240 § 1 k.k., dziennikarz po powzięciu wiarygodnej informacji o czynach wymienionych w tym artykule, powinien niezwłocznie powiadomić o tym organ ścigania.

Z uwagi na to, iż *„prasą są także wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego środki masowego przekazywania, o ile upowszechniają publikacje periodyczne za pomocą druku, wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania”* należało w projekcie ustawy na nowo rozważyć kwestie związane z rejestracją tego rodzaju publikacji periodycznych. Projekt nowelizacji ustawy zakłada w stosunku do tytułów prasowych ukazujących się w Internecie wprowadzenie systemu dobrowolnej rejestracji (art. 20 ust. 1a). Obowiązek dobrowolnej rejestracji będzie dotyczyć jedynie dzienników bądź czasopism ukazujących się w formie elektronicznej. Wprowadzenie rozwiązań w zakresie rejestracji tytułów prasowych, zadowalających zarówno wydawców prasy drukowanej, jak i dostawców prasy elektronicznej, w tym portale internetowe, jest niezwykle trudne. Precyzyjne określenie pożądanych regulacji prawnych w tym zakresie może być skomplikowane nie tylko z uwagi na sprzeczność interesów zainteresowanych podmiotów, ale także ze względu na pojawiające się nieustannie nowe formy przekazu informacji. Przyjęto rozwiązanie kompromisowe, które nie narzuca powszechnego obowiązku rejestracji prasy internetowej, podlegającego dodatkowo sankcji karnej, pozostawiając podmiotowi wydajacemu prasę w formie elektronicznej swobodę decyzji w zakresie rejestracji. Wprowadzony zatem w projekcie nowelizacji obowiązek dobrowolnej rejestracji tytułów prasowych ukazujących się w formie elektronicznej ma na celu zachęcenie wydawców prasy internetowej do ochrony własnego tytułu prasowego, podobnie jak czynią to wydawcy prasy drukowanej, wobec których obowiązek rejestracji dzienników i czasopism jest obligatoryjny (art. 20 ust. 1 ustawy).

Należy zauważyć, że wydawcy którzy zechcą zarejestrować swój tytuł prasowy dziennika bądź czasopisma internetowego, będą mogli prowadzić swoją działalność prasową na zasadach określonych w ustawie. Dziennikarze prasy internetowej będą zatem mogli korzystać z dokładnie takich samych praw, jak dziennikarze prasy drukowanej m.in. cieszyć

się statusem dziennikarza, posiadać uprawnienie do powoływania redaktora naczelnego, dysponować prawem do informacji czy możliwością powołania się na tajemnicę dziennikarską. Podobne przełożenie będzie mieć miejsce w zakresie obowiązków nałożonych na dziennikarzy przez ustawę. Wydawca rezygnujący z procedury rejestracji wydawanego przez siebie tytułu prasowego ukazującego się w formie elektronicznej będzie jednak z pełną świadomością prowadził działalność pozaprasową. Będzie się to wiązać w głównej mierze z niemożnością korzystania z praw i przywilejów, z jakich mogą korzystać wydawcy prasy zarejestrowanej. Należy również zauważyć, że konsekwencją wprowadzenia dobrowolnej rejestracji tytułów prasowych ukazujących się w formie elektronicznej będzie brak sankcji karnych w przypadku wydawania takich tytułów bez rejestracji.

Kolejną zasadniczą zmianą wprowadzoną w projekcie nowelizacji ustawy jest uchylenie art. 22 ustawy. Dotychczas obowiązująca regulacja przewidywała możliwość zawieszania wydawania gazety, jeżeli w ciągu roku popełniono w niej trzykrotnie przestępstwo. Powyższy przepis – choć nigdy nie zastosowany w praktyce – budził liczne kontrowersje. Przyznawał bowiem sądowi okręgowemu, rejestrującemu dany tytuł prasowy, uprawnienie do zawieszenia wydawania dziennika lub czasopisma jeżeli w ciągu roku redaktor naczelny trzykrotnie nie opublikował np. sprostowania, obligatoryjnego komunikatu urzędowego, czy ogłoszenia sądu. Zawieszenie na rok dziennika ogólnopolskiego o wielotysięcznym nakładzie oznaczałoby *de facto* jego likwidację, przepis ten potencjalnie mógł więc służyć do tłumienia wolności prasy.

Niezwykle istotna zmiana wprowadzona została w art. 25 ust. 3, który odnosił się do zakazów pełnienia funkcji redaktora naczelnego. Utrzymanie tego przepisu spowodowałoby zagrożenie dla wolności działalności dziennikarskiej z uwagi na to, iż z treści przepisu wynikało, że redaktorem naczelnym nie może być osoba, która popełniła przestępstwa przeciwko podstawowym interesom politycznym i gospodarczym PRL lub co najmniej trzykrotnie była karana za przestępstwo określone w ustawie Prawo prasowe. Należy pamiętać, że zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami redaktor naczelny ponosił odpowiedzialność karną np. za przestępstwo odmowy publikacji sprostowania czy braku autoryzacji, które mogły być stosunkowo częste. Nie kwestionując rangi tych przestępstw, częstotliwość ich popełnienia nie może być główną przesłanką w zakresie decydowania o tym, kto ma być redaktorem naczelnym, dlatego też uchylono art. 25 ust. 3 ustawy Prawo prasowe. Z kolei w art. 25 ust. 2 ustawy zrezygnowano z wymogu polskiego obywatelstwa, który to wymóg nie przystaje do obecnych realiów panujących na rynku pracy, a po wejściu

Polski do Unii Europejskiej jest wręcz sprzeczny z podstawową zasadą wolności podejmowania pracy zarobkowej w państwach członkowskich. Zniesienie wymogu obywatelstwa polskiego stworzy szanse dla obcokrajowców, którzy chcieli pełnić funkcje redaktora naczelnego w polskich gazetach.

Usystematyzowaniu poddano także art. 27 ust. 1 ustawy – Prawo prasowe, a nowej redakcji ust. 2 tegoż artykułu, zgodnie z którym wymogi formalne określone w stosunku do egzemplarzy wydań druków periodycznych będą stosowane odpowiednio do prasy ukazującej się w formie elektronicznej, jeżeli dany tytuł prasowy został zarejestrowany, serwisów agencyjnych oraz audycji radiowych i telewizyjnych. Z kolei w art. 27 ust. 1 pkt 6 ustawy, zaproponowano rozwinięcie skrótu ISSN, czyli Międzynarodowego Znormalizowanego Numeru Wydawnictw Ciągłych, który jest umieszczany na każdym egzemplarzu druków periodycznych, serwisów agencyjnych i innych podobnych druków prasowych.

Najdalej idącą zmianę wprowadza się w Rozdziale 5 „Sprostowania i odpowiedzi”. Nowelizacja zakłada rezygnację z podziału jaki występuje w dotychczasowej ustawie na prawo do sprostowania oraz prawo do odpowiedzi. Projekt nowelizacji ustawy – Prawo prasowe usuwa instytucję „odpowiedzi” i pozostawia jedynie instytucję „sprostowania”. Powyższą zmianę należy uzasadnić tym, iż w dotychczas obowiązujący dualizm środków wywoływał wiele trudności w ich stosowaniu. Ustawodawca nie podając definicji „odpowiedzi” oraz „sprostowania” pozostawił ten problem judykaturze i doktrynie, która również nie wypracowała jednoznacznych i powszechnie akceptowanych definicji. Należy ponadto zauważyć, że brak klarownych definicji spowodował, że obydwie te instytucje w praktycznym zastosowaniu były często mylone. Takie uregulowanie było również dużym utrudnieniem dla redaktorów naczelnych, którzy decydując o odmowie opublikowania sprostowania bądź odpowiedzi w praktyce często te instytucje mylili. Ustawodawca nie formułując w ustawie przesłanek o charakterze formalnym jak np. tytuł pisma, bądź przesłanek materialnych jak treść pisma, które pozwoliłyby jednoznacznie ustalić, czy nadesłana do redakcji wypowiedź jest sprostowaniem czy odpowiedzią, nie dał klarownych przesłanek rozróżniających te dwie instytucje. W doktrynie słusznie zauważono⁷, że rzadko zdarza się by pismo nadesłane do redakcji miało tylko cechy jednej z analizowanych form wypowiedzi, czyli sprostowania bądź odpowiedzi. Potwierdza to stanowisko Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w wyroku z dnia 5 maja 2004 r. (P 2/03) w którym stwierdzono,

⁷ J.Sobczak, *Prawo prasowe – komentarz...*, s. 743.

że „(...) brak ścisłych, precyzyjnie wytoczonych granic między sprostowaniem a odpowiedzią i milczeniem ustawodawcy w odniesieniu do kryteriów, które winny stanowić podstawę klasyfikacji pism przysłanych do redakcji do jednej z dwóch wymienionych kategorii, powoduje, że korzystanie z wolności wyrażania poglądów (realizowanej m.in. poprzez komentowanie tekstów) przez podmiot odpowiedzialny za ich publikację obarczone jest znacznym ryzykiem związanym z odpowiedzialnością karną redaktora naczelnego”. W doktrynie słusznie podkreśla się, że: „(...) praktyka niejednokrotnie wskazuje pomieszenie cech sprostowania i odpowiedzi w jednym tekście, a jego tytuł „Sprostowanie” bądź „Odpowiedź” nie ma znaczenia dla kwalifikacji prawnej tekstu, bowiem zgodnie z przepisami prawa cywilnego – sens oświadczeń ustala się przyjmując za podstawę wykładni przede wszystkim tekst dokumentu, a nie jego nazwę lub tytuł”⁸.

Projekt nowelizacji ustawy zakłada, pozostawienie jedynie instytucji „sprostowania”. Decydując się na taki krok założono, że jedna instytucja zdefiniowana w sposób nie budzący wątpliwości rozwiąże problem, jaki istniał w obecnie obowiązującej ustawie. Dotychczas przez sprostowanie w rozumieniu przepisów prawa prasowego rozumiano rzeczową, odnoszącą się do faktów wypowiedź zawierającą korektę wiadomości podanej w prasie, którą prostujący uznaje za nieprawdziwą bądź nieścisłą. Z kolei odpowiedzią w rozumieniu prawa prasowego była rzeczowa odpowiedź odnosząca się do zawartych w materiale prasowym stwierdzeń, zagrażających dobrom osobistym. Sprostowanie wedle dotychczas obowiązujących przepisów prawa prasowego może odnosić się tylko i wyłącznie do faktów, to nie jest już to tak oczywiste w stosunku do odpowiedzi, która w pierwszej kolejności odnosi się do ocen zawartych w materiale prasowym, ale również może dotyczyć faktów.

Dlatego też uzasadnione było zrezygnowanie z instytucji „odpowiedzi” i pozostawienie jedynie instytucji „sprostowania”. Kierując się stanowiskiem niejednokrotnie zajmowanym zarówno przez judykaturę, doktrynę jak i środowisko dziennikarskie, przyjęto model typowego sprostowania będącego rzeczową korektą wiadomości nieprawdziwej bądź nieścisłej. Wprowadzono zatem w art. 31 projektu nowelizacji przepis nieznacznie uzupełniający i precyzujący dotychczasową regulację zawartą w art. 31 pkt 1: „Na wniosek zainteresowanej osoby fizycznej, prawnej lub innej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej redaktor naczelny właściwego dziennika lub czasopisma jest obowiązany opublikować bezpłatnie rzeczowe i odnoszące się do faktów sprostowanie wiadomości nieprawdziwej lub nieścisłej.”. Ponadto podtrzymano zasadę publikowania sprostowań

⁸ B.Kosmus, *Sprostowanie i odpowiedź*, Warszawa 2006, s. 744.

niezwłocznie, w tym samym dziale, w którym znajdowała się prostowana informacja. Bez zmian pozostawiono wymogi formalne, jakie musi spełnić autor sprostowania, by zostało ono opublikowane. Wymaga się, by w przypadku prasy drukowanej sprostowanie było opublikowane czcionką standardową dla danego tytułu, pod widocznym tytułem, a w przypadku radia czy telewizji w analogicznym programie bądź audycji. Powyższe uregulowanie jest konieczne przede wszystkim ze względu na dotychczasową praktykę, która często pokazywała, że sprostowanie odnoszące się do jakiegoś pomówienia publikowane było z dużym opóźnieniem i w zupełnie innym miejscu, niż opublikowany wcześniej, prostowany tekst. Należy zauważyć, że kwestia czasowa odgrywa w przypadku sprostowań ogromną rolę.

Pozostawiono także bez zmian w obszarze publikacji sprostowań obowiązki, jakie dotychczas obowiązująca ustawa nakładała na redaktora naczelnego. Przede wszystkim w zakresie omawianej instytucji, na redaktorze naczelnym ciąży obowiązek nie komentowania w tym samym numerze sprostowania prasowego, co jednak nie odbiera prawa do prostej zapowiedzi polemiki lub wyjaśnień w stosunku do tekstu sprostowania. Należy zauważyć, że przedstawione rozwiązanie w pełni realizuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 maja 2004 r.⁹. Redaktor naczelny zobowiązany jest ponadto do publikacji sprostowań w tym samym dziale, czcionką standardową dla danego tytułu oraz do nie osłabiania wymowy tekstu danego sprostowania.

Założono także nowelizację art. 32 ust. 8 ustawy – Prawo prasowe, poprzez wykreślenie z niej przywileju nieograniczonych objętościowo sprostowań pochodzących od naczelnych i centralnych organów państwowych. Proponowane rozwiązanie jest konieczne z uwagi na to, by nie dochodziło do sytuacji, w których organy państwowe będą domagały się publikacji sprostowań prasowych w nieograniczonej ilości stron. Powyższa regulacja miała na celu wprowadzenie jednakowych dla wszystkich podmiotów zasad w stosunku do wymogów formalnych jakie musi spełniać sprostowanie by zostało ono opublikowane.

Zasady odpowiedzialności prawnej w projektowanej nowelizacji pozostały bez zmian. Nadal do naruszeń spowodowanych opublikowaniem materiału prasowego, stosuje się przepisy ogólne, czyli w przypadku odpowiedzialności karnej za przestępstwa określone w prawie prasowym stosuje się przepisy kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego, natomiast do odpowiedzialności cywilnej stosuje się przepisy kodeksu cywilnego oraz kodeksu postępowania cywilnego, chyba że prawo prasowe zawiera odrębne regulacje.

⁹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 maja 2004r, P 2/03.

Projekt przewiduje jednak złagodzenie niektórych sankcji karnych w art. 45-49 obecnie obowiązującej ustawy – Prawo prasowe, w zakresie odpowiedzialności karnej redaktorów naczelnych i dziennikarzy. Wykreślono z ustawy zagrożenie w postaci kary ograniczenia wolności i pozostawiono jedynie sankcje karne w postaci kary grzywny. Nowelizacja przepisów w tym zakresie ma na celu złagodzenie rygorów prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wydawania prasy oraz zapewnienie dziennikarzom pełniejszej swobody w zakresie otwartego i rzetelnego opisu otaczającej rzeczywistości. Dodatkowo zmodyfikowano treść art. 46 ust. 2 obecnie obowiązującej ustawy – Prawo prasowe, wykonując wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 lutego 2005 r. (K 10/04), w który w stwierdzono, że: *„Artykuł 46 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe w części obejmującej zwrot: "Jeżeli pokrzywdzonym jest osoba fizyczna", jest niezgodny z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”*. Trybunał uznał za niezgodne z Konstytucją różnicowanie jako pokrzywdzonych z art. 46 ust. 1 Prawa prasowego osób fizycznych i innych uczestników obrotu gospodarczego. W konsekwencji od dnia wejścia w życie wspomnianego wyroku, naruszenie nakazu publikacji sprostowania w sposób określony przepisami prawa prasowego, było przestępstwem ściganym z oskarżenia prywatnego, bez względu na to kto (jaki podmiot) był pokrzywdzonym. Obecna nowelizacja usuwa z treści przepisu art. 46 ust. 2 zakwestionowany przez Trybunał zwrot *„Jeżeli pokrzywdzonym jest osoba fizyczna”*, literalnie wskazując, że osoby prawne i inne jednostki organizacyjne nie mogą liczyć na ściganie z urzędu, przestępstwa określonego w art. 46 ust. 1, tylko podobnie jak osoby fizyczne, muszą złożyć prywatny akt oskarżenia.

Dokonując przeglądu przepisów karnych ustawy uchylono art. 49a, którego treść – poprzez odwołanie do przestępstwa z art. 37a – wydaje się niezrozumiała. Art. 37a wprowadza jedynie jako karę dodatkową karę przepadku materiału prasowego, nie zawiera jednak informacji o znamionach jakiegokolwiek przestępstwa. Jak zauważa J. Sobczak *„przypuszczać należy że ustawodawca widział konieczność ścigania redaktora, który publikując materiał prasowy w sposób nieumyślny dopuścił się przestępstwa. Wniosek ten jednak nie da się bezpośrednio wyprowadzić w oparciu o reguły wykładni gramatycznej”*¹⁰.

Projekt nowelizacji ustawy – Prawo prasowe dotyczy wyłącznie przepisów karnych zawartych w nowelizowanej ustawie. Nie odnosi się natomiast do liberalizacji przepisów dotyczących zniesławienia, uregulowanego w art. 212 § 1 i 2 Kodeksu karnego. Minister

¹⁰ J.Sobczak, *Prawo prasowe – komentarz...*, s. 892.

Kultury i Dziedzictwa Narodowego wielokrotnie podkreślał w swoich wystąpieniach konieczność rezygnacji z kary pozbawienia wolności za przestępstwo zniesławienia, szczególnie w sytuacji, gdy czyn dokonywany jest za pomocą środków masowego komunikowania, co rodzi surowszą sankcję pozbawienia wolności do lat 2. Powyższe zmiany mające na celu depenalizację zniesławienia zostały przeprowadzone podczas nowelizacji ustawy - Kodeks Karny przygotowanej przez Ministra Sprawiedliwości. Rządowy projekt nowelizacji ustawy Kodeks karny przewiduje zniesienie kary pozbawienia wolności za zniesławienie. Aktualnie projektowany art. 212 Kodeksu karnego (druk sejmowy 1394) przyjmuje następujące brzmienie:

„§ 1., Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności,

– podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. W razie skazania sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§ 3. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.”;

Depenalizacja przestępstwa zniesławienia jest niezwykle istotna, gdyż dotychczasowa regulacja była zbyt surowa i nie odpowiadała standardom współczesnego demokratycznego państwa. Dlatego też Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego w pełni popiera propozycję przedstawioną w rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1394). W chwili obecnej projekt ustawy jest po pierwszym czytaniu w Komisji.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt nowelizacji ustawy – Prawo prasowe został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (www.mkidn.gov.pl). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

Przedmiot objęty ustawą jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel projektowanej ustawy

Celem projektu nowelizacji ustawy – Prawo prasowe jest przede wszystkim dostosowanie jej przepisów do zmian technologicznych oraz ustrojowych, które nastąpiły od momentu wejścia w życie ustawy tj. od 1984 r. Projekt nowelizacji ustawy zmierza do zapewnienia podstaw dla:

- prawidłowego wykonywania przez media ich podstawowych funkcji informacyjnych i kontrolnych,
- zagwarantowania prasie warunków swobodnego, nieskrępowanego i rzetelnego wypełniania swoich funkcji,
- należytej ochrony przed naruszaniem prawa lub praw osób udzielających informacji prasie bądź będących podmiotem zainteresowania dziennikarzy,
- stworzenia warunków, w których pluralizm prasy będzie zagwarantowany.

W projekcie nowelizacji ustawy – Prawo prasowe zdefiniowano takie pojęcia jak: prasa, dziennikarz czy redakcja. Ponadto zaproponowano wykreślenie instytucji Rady Prasowej oraz zdekomunizowanie przepisów ustawy poprzez usunięcie przestarzałych terminów takich jak: „Polska Rzeczypospolita Ludowa” czy nieistniejące już „sądy wojewódzkie” oraz „rady narodowe”. Jednocześnie, celem projektu nowelizacji ustawy – Prawo prasowe było zrealizowanie orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego.

Projekt ustawy realizuje swoje cele poprzez wprowadzenie do ustawy możliwości dobrowolnej rejestracji tytułów prasowych ukazujących się w formie elektronicznej. Kolejną zasadniczą zmianą służącą do realizacji zakładanych celów było wprowadzenie do projektu złagodzonych sankcji karnych w odniesieniu do przepisów: art. 45, art. 46 ust. 1, art. 47, art. 48, art. 49, pozostawiając jedynie karę grzywny, oraz uchylenie art. 49a.

Projekt nowelizacji ustawy uwzględnia wiele wcześniejszych środowiskowych postulatów, które były wyrażane m.in. w projekcie nowelizacji prawa prasowego przygotowanym przez Izbę Wydawców Prasy oraz w autorskim projekcie nowego prawa prasowego firmowanym przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, a także w projekcie Klubu Parlamentarnego „Prawo i Sprawiedliwość”.

2. Podmioty, na które ustawa wywiera wpływ.

Projektowany akt normatywny będzie miał wpływ na podmioty działające w branży prasowej. Przede wszystkim, są to podmioty prowadzące działalność wydawniczą, drukarską i kolporterską (osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej), podmioty prowadzące działalność radiową i telewizyjną oraz agencyjną, do których to podmiotów przepisy ustawy – Prawo prasowe stosuje się odpowiednio, jak i do wydawców prasy internetowej, którzy zarejestrują swoje tytuły prasowe. Projekt nowelizacji ustawy – Prawo prasowe będzie mieć wpływ na dziennikarzy (w sferze ich praw i obowiązków) oraz na ogół obywateli w zakresie, w jakim określa ich uprawnienia dotyczące stosowania rozmaitych instytucji prawa prasowego (np. realizację prawa obywateli do rzetelnej informacji, żądanie autoryzacji czy publikacji sprostowania), a także na przedsiębiorców oraz instytucje i urzędy państwowe w zakresie obowiązków informacyjnych. Projekt nowelizacji ustawy będzie mieć wpływ na wymiar sprawiedliwości w związku dobrowolną rejestracją tytułów prasowych ukazujących się w formie elektronicznej.

3. Wyniki przeprowadzonych konsultacji.

W ramach konsultacji społecznych odbyły się spotkania, na których Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zaprezentował założenia do ustawy oraz udzielał wyjaśnień. Ponadto projekt nowelizacji ustawy został przekazany do konsultacji środowiskowych oraz zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, co dało możliwość zainteresowanym stronom na zapoznanie się z jego treścią i zgłoszenie ewentualnych uwag. Projekt nowelizacji ustawy – Prawo prasowe został uwzględniony w Programie prac legislacyjnych Rady Ministrów na II półrocze 2009 r.

Projekt został skierowany do konsultacji społecznych z następującymi podmiotami: Izba Wydawców Prasy, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Stowarzyszenie Dziennikarzy RP, Rada Etyki Mediów, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Instytut Książki, Fundacja Media Pro Bono, Katolickie Stowarzyszenie Dziennikarzy, Stowarzyszenie Dziennikarzy Obywatelskich, Syndykat Dziennikarzy Polskich, Polska Agencja Prasowa, Związek Pracodawców Prywatnych Mediów „Lewiatan”, Katolicka Agencja Informacyjna, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto projekt został przekazany do konsultacji z głównymi ogólnopolskimi wydawcami prasy, a także ze

Związkiem Zawodowym Dziennikarzy, Konfederacją Pracodawców Polskich oraz Stowarzyszeniem Komunikacji Marketingowej SAR. Konsultacje środowiskowe zostały zakończone 10 lipca 2009 r., jednakże uwagi napływające po tym terminie również zostały wzięte pod uwagę.

Uwagi do projektu zgłosiły następujące podmioty: Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Polska Agencja Prasowa, Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Rzecznik Praw Obywatelskich, Izba Wydawców Prasy, Stowarzyszenie Blogmedia24pl, Związek Zawodowy Dziennikarzy, Rada Konsultacyjna Centrum Monitoringu i Wolności Prasy oraz Fundacja Nowe Media.

Zgłaszane w ramach konsultacji społecznych uwagi do projektu nowelizacji ustawy – Prawo prasowe miały często charakter ogólny, a niektóre z propozycji wykraczały poza zakres nowelizacji przewidziany w ustawie.

Uwzględniono następujące uwagi dotyczące:

- wprowadzenia zmian w odniesieniu do definicji prasy, dziennika i wydawcy określonych w art. 7 ust. 2 ustawy oraz propozycji usunięcia z projektu nowelizacji ustawy zwrotu „publikacji prasowych”, które wprowadziły niejasności – uwagę zgłosiła Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Fundacja Nowe Media, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Rzecznik Praw Obywatelskich, Związek Zawodowy Dziennikarzy oraz Centrum Monitoringu i Wolności Prasy;

- obowiązku obowiązkowej rejestracji tytułów prasowych ukazujących się w formie elektronicznej - uwagę zgłosiła Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Rzecznik Praw Obywatelskich, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Izba Wydawców Prasy;

- wyłączenia z zakresu pojęcia „materiału prasowego” różnego rodzaju wpisów umieszczanych w prasie internetowej przez użytkowników tych serwisów. Uwagę uwzględniono wprowadzając negatywną definicję prasy w art. 7 ust. 3 ustawy - uwagę zgłosiła Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Izba Wydawców Prasy oraz Stowarzyszenie Blogmedia24pl;

- wprowadzenia zmiany w art. 10 ust. 1 zd.1 poprzez usunięcie zwrotu, iż zadaniem dziennikarza jest „służba państwu” - uwagę zgłosiła Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji oraz Izba Wydawców Prasy;

- wykreślenia z definicji prasy określonej w art. 7 ust. 2 pkt 1 odniesienia, że prasą są także „zespoły ludzi i poszczególne osoby zajmujące się działalnością dziennikarską”- uwagę zgłosiła Izba Wydawców Prasy;

- propozycji skrócenia terminów na przekazanie treści wypowiedzi w formie autoryzowanej - uwagę zgłosiła Polska Agencja Prasowa, Izba Wydawców Prasy oraz Helsińska Fundacja Praw Człowieka;

- zniesienia wymogu obywatelstwa polskiego wobec redaktora naczelnego określonego w art. 25 ust. 2 ustawy - uwagę zgłosiła Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Izba Wydawców Prasy oraz Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich;

- uchylecia obowiązywania art. 22 ustawy dotyczącego zawieszenia wydawania dziennika lub czasopisma, jeżeli w ciągu roku, co najmniej trzykrotnie w dzienniku lub czasopiśmie zostało popełnione przestępstwo – uwagę zgłosiła Izba Wydawców Prasy.

Nie uwzględniono następujących uwag dotyczących:

- sprzeciwu wobec wprowadzenia negatywnej definicji autoryzacji, a także zakwestionowanego zakresu przesłanek fakultatywnych i obligatoryjnych odmowy opublikowania sprostowania. Uwagę zgłosiło Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich oraz Helsińska Fundacja Praw Człowieka. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ zakres fakultatywnych oraz obligatoryjnych przesłanek odmowy publikowania sprostowań określonych w art. 33 ustawy nie stanowi trudności dla sądów przy orzekaniu. Z kolei zrezygnowanie z wprowadzenia w projekcie ustawy negatywnej definicji autoryzacji doprowadziłoby do nie uwzględnienia większości uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji środowiskowych;

- usunięcia z projektu nowelizacji ustawy art. 8 ust. 2, określającego uprawnienia wydawnicze organizacji politycznych, związków zawodowych, przedsiębiorstw państwowych, organizacji spółdzielczych, samorządowych czy społecznych. Powyższe uwagi zgłosiła Izba Wydawców Prasy oraz Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ wprowadzenie zakazu prowadzenia działalności prasowej przez organy państwa i jednostki samorządu terytorialnego stanowiłoby nierówność podmiotów oraz byłoby niekorzystne dla społeczności lokalnych, które w dużej mierze czerpią informacje z gazet wydawanych przez jednostki samorządu terytorialnego;

- całkowitego zniesienia obowiązku rejestracji w sądach okręgowych dzienników i czasopism. Uwagę zgłosiła Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji. Uwaga nie zasługuje

na uwzględnienie ponieważ system sądowej rejestracji gromadzi niezbędne dane o podmiotach prowadzących działalność prasową. Ponadto, podmioty rejestrujące swoje tytuły prasowe mają pewność, że żaden inny podmiot nie będzie działał pod tym samym tytułem co one. Należy zauważyć, że nadanie sądom okręgowym statusu organów rejestracyjnych jest najwłaściwszym rozwiązaniem. Ustawodawca powierzył tę procedurę niezawisłym sądom podobnie jak ma to miejsce w przypadku innych rejestrów handlowych spółek, spółdzielni, związków zawodowych czy partii politycznych;

- wprowadzenia do projektu nowelizacji ustawy tzw. klauzuli sumienia. Uwagę zgłosiły następujące podmioty – Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Związek Zawodowy Dziennikarzy, Centrum Monitoringu i Wolności Prasy. Powyższa uwaga nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ zakaz wywierania presji na dziennikarza w celu zmuszenia go do wyrażania poglądów niezgodnych z jego własnym sumieniem regulowany jest w oparciu o przepisy innych ustaw;

- propozycji całkowitego zniesienia sankcji karnych i pozostawienia jedynie odpowiedzialności cywilnoprawnej – Uwagę zgłosiła Helsińska Fundacja Praw Człowieka i Izba Wydawców Prasy. Uwaga nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ rdzeniem każdej normy prawnej jest jej dyspozycja. Wprowadzenie do projektu ustawy przepisów pozbawionych sankcji, spowodowałoby niezastosowanie się przez adresata do dyspozycji danej normy prawnej;

- określenia granicy między stosowaniem ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną a nowelizowaną ustawą, pozostawiając stosunek relacji pomiędzy tymi dwoma aktami prawnymi ogólnym normom kolizyjnym. Uwagę zgłosiła Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji. Uwagi nie trzeba uwzględniać, ponieważ ustawa – Prawo prasowe, w zakresie w jakim dotyka kwestii publikacji prasowych ukazujących się w formie elektronicznej, jest ustawą szczególną w stosunku do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Zatem relacje pomiędzy tymi aktami można pozostawić ogólnym normom kolizyjnym;

- propozycji dookreślenia w art. 10 ust. 1, że zadaniem dziennikarza jest „służba państwu polskiemu”. Uwagę zgłosiło Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej. Uwaga nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ jednym z głównych celów ustawy była jej dekomunizacja. Pozostawienie w ustawie obowiązku służby dziennikarza wobec państwa mogłoby stanowić kolizję z drugim obowiązkiem nałożonym na dziennikarza jakim

jest „służba społeczeństwu”. Utrzymanie obowiązku „służby państwu” byłoby niezgodne z zasadami demokratycznego państwa;

- usunięcia obowiązku dziennikarza do zachowania „szczególnej staranności” przy zbieraniu i wykorzystywaniu materiałów prasowych określonych w art. 12 ust 1 pkt 1. Uwagę zgłosiła Izba Wydawców Prasy. Nie można uwzględnić powyższej uwagi, ponieważ pojęcie szczególnej staranności i rzetelności jest głęboko ugruntowane w polskim orzecznictwie. Wymóg szczególnej staranności i rzetelności „(...) należy rozumieć jako zalecenie kierunkowe, wskazujące na zasady oceniania zachowania dziennikarza m.in. przez sądy”¹¹;

- dodania art. 48a w brzmieniu „Kto rozpowszechnia, bez powołania się na źródło, materiał prasowy stanowiący własność innej redakcji – podlega grzywnie. Uwagę zgłosiła Polska Agencja Prasowa. Zbędne jest wprowadzenie tego przepisu do projektu nowelizacji ustawy, gdyż kwestie te uregulowane ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych;

- poddania nowelizacji art. 13 ustawy – Prawo prasowe w kierunku zezwolenia na publikację w prasie opinii wyrażonych przez organy procesowe i uczestników postępowań sądowych oraz odejścia od zakazu publikowania danych osobowych i wizerunków uczestników postępowań sądowych – Izba Wydawców Prasy. Powyższa uwaga nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ wykracza poza zakres projektu nowelizacji ustawy. Jednocześnie należy zauważyć, że przyjęcie tej propozycji spowodowałoby ograniczenie prawa do ochrony wizerunku osób będących uczestnikami postępowań sądowych. W związku z tym brak jest podstaw do zmiany art. 13 ustawy – Prawo prasowe;

- nie usuwania z ustawy instytucji Rady Prasowej. Uwagę zgłosił Związek Zawodowy Dziennikarzy. Uwaga nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie jest to instytucja, która miałaby dotychczas zagwarantowane w ustawie szerokie kompetencje, które przesądzałyby o konieczności jej istnienia;

- zniesienia określonego w art. 32 ust. 6 zakazu komentowania tekstu sprostowania w tym samym numerze lub audycji. Uwagę zgłosiła Izba Wydawców Prasy. Powyższa uwaga nie zasługuje na uwzględnienie ze względu na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 5 maja 2004r.¹² w którym to stwierdzono, że „*będący przedmiotem kontroli zakaz komentowania sprostowań, którego naruszenie stanowi obiektywną przestankę bezprawności naruszenia*

¹¹ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2002r. Sygn. IV KKN 634/99, OSN, Nr 3-4, poz. 33.

¹² Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 maja 2004r, P 2/03.

dóbr osobistych, nawet pozbawiony sankcji karnej, jest normą prawną mającą doniosłe znaczenie ze względu na możliwość dochodzenia skutków naruszonego zakazu na drodze cywilnoprawnej.”;

- wprowadzenia odpłatności za publikowanie komunikatów i ogłoszeń pochodzących od naczelnych i centralnych organów państwowych. Uwagę zgłosiła Izba Wydawców Prasy. Powyższa uwaga nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ wykracza poza zakres zakładanej nowelizacji.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt regulacji nie ma wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Projektowana regulacja będzie miała wpływ na rynek pracy poprzez zniesienie wymogu obywatelstwa polskiego i umożliwienie sprawowania funkcji redaktora naczelnego przez cudzoziemców.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja będzie miała wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym zwłaszcza na funkcjonowanie przedsiębiorstw związanych z wydawaniem prasy. Projekt, poprzez doprecyzowanie przepisów i usunięcie szeregu zbędnych regulacji powinien zwiększyć atrakcyjność działalności wydawniczej, wpływając jednocześnie na wzrost aktywności twórczo-dziennikarskiej, w szczególności poprzez skrócenie terminów w zakresie autoryzacji oraz wprowadzenie negatywnej definicji prasy, która usunie wątpliwości w zakresie nowych form twórczości, które *de facto* nie będą uważane za prasę i pozostaną poza zakresem regulacji.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projekt ustawy będzie miał pozytywny wpływ na sytuację i rozwój regionalny związany ze zwielokrotnianiem dostępu do profesjonalnej informacji i budowy społeczeństwa informacyjnego. Wykreślenie kary ograniczenia wolności za przestępstwa określone w przepisach prawa prasowego umożliwi dziennikarzom w większym stopniu nieskrępowany, otwarty, rzetelny i prawdziwy opis przedstawianych zjawisk.